

Lapset
puheeksi

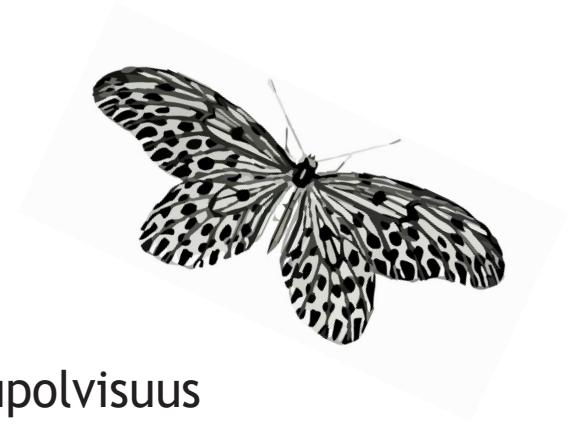
-työn tausta ja perusteet

Ongelmien ylisukupolvisuus -miksi?

Geeniperimä

■ Tytti Solantaus | Suomen Mielenterveysseura

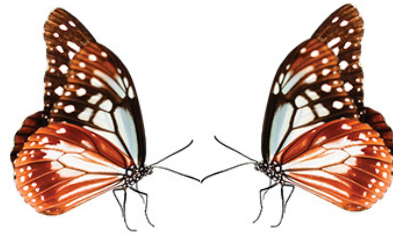
mieli
Suomen Mielenterveysseura

- **Aikaisemmin** ongelmien ylisukupolvisuus ymmärrettiin 'sukuvikana'
 - geneettinen perimä oli ihmisen kohtalo
- **Onneksi nyt tiedetään paremmin**
 - Geenit ovat merkittävässä roolissa, mutta eivät ole ihmisen kohtalo

Tutkimustiedon karttuminen

- Lähdettiin etsimään depressio-, skitsofrenia-, antisosiaalisuusgeeniä jne.
 - Näitä ei löydetty
 - Kuitenkin tietyllä **geeniperimällä oli merkitystä**
 - ei aina yhteyttä häiriöihin, vaan joskus ilmeni häiriöitä, joskus ei
- ➔ Ympäristön vaikutus tuli yhtälöön mukaan

Tutkimus kaksosten lapsista

- Tutkittiin **geneettisten tekijöiden ja ympäristön** merkitystä lasten masennukseen, käytösongelmiin ja ylivilkkauteen, kun vanhempi sairastaa masennusta
- Lapset sosiaalisesti serkuksia, geneettisesti puolisisaruksia
 - Teki mahdolliseksi selvittää geneettisen perimän punaista lankaa sukupolvelta toiselle

Silberg J.L., Maes H. & Eaves L., 2010

Tuloksia

■ Todettiin erilaiset polut eri ongelmiin

- Lasten hyperaktiivisuutta selitti vahvasti **geneettinen perimä...**
- ...käytösongelmia **sekä perimä että ympäristö** ja...
- ...masennusta vahvasti **ympäristö**

Geenien ja ympäristön monitasoinen vuorovaikutus

- Ympäristön ja geneettisen perimän osuus ongelmien ylisukupolvisuudessa vaihtelee
- Geneettinen haavoittuvuus, sen tarkentaminen ja geneettisen perimän ja ympäristön monitasoinen vuorovaikutus ovat **aktiivisen tutkimuksen kohteena**

Mutta sitten...

- ... kun tutkittiin 'haavoittuvuusperimän' omaavia lapsia suotuisissa ympäristöissä, todettiin **jotain ihan uutta**

Yllättävä tulos

- Verrattuna muihin, nämä lapset pärjäivät yhtä hyvin ja monet paremminkin kuin muut
- HAAVOITTUVUUS vai HERKKYYS?
- Näyttää siltä, että nämä lapset ovat muita herkempiä ympäristön laadulle
 - Huonossa ympäristössä he voivat huonommin, hyvässä yhtä hyvin tai jopa paremmin kuin muut

Mitä tämä merkitsee?

- **Mullistaa riskilapsiajattelun**
- 'Riskilapsi' heittää negatiivisen varjon lapsen tulevaisuuteen ja aikuisten odotuksiin
 - varjo voi alkaakin käydä toteen
- Entä jos näitä lapsia kutsuttaisiin **MAHDOLLISUUSlapsiksi?**
 - Esim. nuoren itsepäisyys ja energia, jotka ilmenevät käytösongelmina yhdessä ympäristössä, voisivatkin olla mahdollisuus toisessa

Mitä tästä seuraa toiminnalle?

- Tulokset korostavat lasten jokapäiväisen elämänympäristön merkitystä (vrt LP -menetelmä)
- Suotuisalla kehitysympäristöllä on **erityisen tärkeä merkitys mahdollisuuslapsille**, joilla on geneettinen herkkyys sekä hyvälle että huonolle ympäristölle
 - erityisesti, jos kotiololoissa on vaikeuksia

Päämääränä pärjäävyyden
ylisukupolvisuus!

KIITOS!

Piirroskuvat: Antonia Ringbom | Visual designer: Leena Neuvonen

Copyright © Tytti Solantaus 2018